

Sygn. akt V KK 77/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 kwietnia 2019 r.,
w sprawie **K. C. i H. Ż.-L.**,
uniewinnionych od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 160 § 3 kk i in.,
kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej B. K.,
od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 7 listopada 2018 r., sygn. akt VII Ka [...]
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O.
z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od oskarżycielki posiłkowej B. K. na rzecz K. C. kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem kosztów ustanowionego obrońcy w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. zwolnić oskarżycielkę posiłkową B. K. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i poniesionymi w jego toku wydatkami obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

K. C. została oskarżona o to, że w dniu 19 sierpnia 2009 roku w O., pełniąc funkcję Ordynatora Oddziału Onkologii [...] w [...] Centrum [...] w O., wiedząc o tym, iż u konsultowanej przez siebie pacjentki E. K. rozpoznano raka kosmówki z przerzutami nowotworowymi do płuc i będąc zobowiązaną do właściwego

sposobu postępowania diagnostycznego wobec powierzonej jej pacjentki, nie zaleciła niezwłocznego wszczęcia chemioterapii wobec E. K., lecz zaleciła wstrzymanie się z wszczęciem chemioterapii do czasu konsultacji w Centrum [...] w W., pomimo tego, iż mogła przewidzieć, iż opóźnienie wszczęcia chemioterapii jest postępowaniem nieprawidłowym, niezgodnym z zasadami postępowania onkologicznego w przypadku raka kosmówki, skutkującym dalszym pogarszaniem się stanu zdrowia, co w konsekwencji doprowadziło do zaniechania odpowiedniego postępowania leczniczego względem E. K., czym nieumyślnie naraziła ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o czyn z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 2 k.k.

H. Ź.-L. została oskarżona o to, że w okresie od 13 sierpnia 2009 roku do dnia 20 sierpnia 2009 roku w O., pełniąc funkcję Z - cy Ordynatora Oddziału [...] w [...] Zespole Opieki Zdrowotnej [...] w O. przy ul. R. [...] i będąc z tego tytułu zobowiązaną do przestrzegania właściwego sposobu postępowania diagnostyczno-leczniczego wiedząc o tym, iż u pacjentki E. K. rozpoznano raka kosmówki z przerzutami nowotworowymi do płuc, nie uzyskała niezwłocznie i nie wdrożyła w stosunku do pacjentki schematu chemioterapii, ani też nie podjęła niezwłocznie decyzji o przekazaniu pacjentki do ośrodka stosującego takie leczenie, czekając na przewiezienie pacjentki do Centrum [...] w W. pomimo tego, iż mogła przewidzieć, że opóźnienie wszczęcia chemioterapii jest postępowaniem nieprawidłowym, niezgodnym z zasadami postępowania onkologicznego w przypadku raka kosmówki, skutkującym dalszym pogarszaniem się stanu zdrowia, co w konsekwencji doprowadziło do zaniechania odpowiedniego postępowania leczniczego względem E. K., czym nieumyślnie naraziła ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o czyn z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...], uniewinnił K. C. oraz H. Ź.-L. od popełnienia zarzucanych im czynów.

Od tego wyroku apelację na niekorzyść oskarżonych wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, który – podnosząc zarzuty obrazy przepisów prawa procesowego: art. 201 k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k., art. 194 § 1 i 2 k.p.k., art. 170 § 2 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych – wniósł o uchylenie zaskarżonego

wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O..

Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z dnia 7 listopada 2018 r., sygn. akt VII Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało zaskarżone przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, który we wniesionej kasacji podniósł następujące zarzuty:

- I. rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozważeniu zarzutów apelacji dotyczących obrazy przepisu prawa procesowego (art. 201 k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k., art. 194 pkt 1 i 2 k.p.k., art. 170 § 2 k.p.k.) oraz błędu w ustaleniach faktycznych będącego skutkiem obrazy art. 7 k.p.k. polegającego na całkowicie dowolnym, bezkrytycznym i sprzecznym z zasadami doświadczenia życiowego oraz trzema opiniami Katedry Medycyny Sądowej [...] we W. przyjęciu przez sąd I instancji, że nie wdrożenie przez oskarżoną K. C. chemioterapii było błędem, jednak „nie wpłynęło na losy E. K.”, a wdrożenie przez oskarżoną H. Ż.-L. chemioterapii nie było możliwe;
- II. rażące naruszenie przez Sąd odwoławczy przepisów prawa procesowego, a to art. 193 § 1 k.p.k., wyrażające się dopuszczeniem przez Sąd Okręgowy na etapie postępowania odwoławczego dowodu z opinii zespołu biegłych z Instytutu [...] w K. na okoliczności wymagające wiedzy specjalnej z zakresu onkologii, onkologii klinicznej, chemioterapii oraz ginekologii, podczas gdy Instytut [...] w K. nie jest instytutem naukowym, naukowo badawczym ani zakładem specjalistycznym w rozumieniu art. 193 § 1 k.p.k., a jedynie spółką prawa handlowego, która zajmuje się wyłącznie pozyskiwaniem zleceń na sporządzenie opinii, co miało wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, bowiem kwestie wymagające wiedzy specjalnej z zakresu onkologii, onkologii klinicznej, chemioterapii i ginekologii były rozstrzygane przez osoby wybrane faktycznie nie przez Sąd odwoławczy, ale przez pracownicę Instytutu [...], a ich wiedza i kwalifikacje do sporządzenia opinii nie zostały zweryfikowane przez sąd, w konsekwencji dwóch opiniujących nie miało żadnego doświadczenia w opiniowaniu na potrzeby postępowania karno – sądowego, a przede wszystkim żaden z opiniujących nie był onkologiem klinicznym specjalizującym się w chemioterapii, dwóch było onkologami radioterapeutami,

a jeden onkologiem specjalistą chorób wewnętrznych, co miało wpływ na treść wyroku Sądu odwoławczego, opartego przede wszystkim na przedmiotowej opinii;

- III. rażące naruszenie przez Sąd odwoławczy przepisów prawa procesowego, a to art. 197 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 187 § 1 i 2 k.p.k., wyrażające się oparciem wyroku Sądu odwoławczego na pisemnej opinii sądowo – lekarskiej z lutego 2018 roku sporządzonej na zlecenie tego Sądu przez dwie osoby nie będące biegłymi sądowymi, od których przed sporządzeniem opinii nie odebrano przyrzeczenia, co mogło mieć wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, opartego zasadniczo na treści przedmiotowej opinii biegłych;
- IV. zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o jakiej mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., wyrażającej się nieobecnością poszczególnych sędziów na całej rozprawie, bowiem w toku postępowania odwoławczego skład personalny sądu odwoławczego uległ zmianie i na dwóch rozprawach w dniach 19 maja 2017 roku i 1 czerwca 2017 roku sprawa była rozpoznawana w składzie: SSO J. S., SSO A. I. i SSO Z. K.. W takim też składzie wydane były postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii Instytutu [...]. Natomiast w dniu 13 czerwca 2018 roku i 24 października 2018 roku, w miejsce sędziego Z. K. w rozpoznaniu sprawy udział brała SSO A. M., co mogło mieć wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, chociażby z tej przyczyny, że nowy sędzia A. M. nie uczestniczyła w dopuszczeniu dowodu z opinii zespołu biegłych Instytutu i nie zauważyła, że opinię sporządziły osoby, nie posiadające specjalizacji ani doświadczenia w dziedzinie chemioterapii, co było sprzeczne z treścią postanowień w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłych wydanego w dniu 1 czerwca 2017 roku na rozprawie oraz na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 września 2017 r. z udziałem SSO Z. K..

Na podstawie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w O. w całości oraz utrzymanego nim wyroku Sądu pierwszej instancji, i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi *meriti*.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w stopniu oczywistym.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu wskazującego na wystąpienie w sprawie, na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji, bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., stwierdzić należy, że wprawdzie rzeczywiście w postępowaniu odwoławczym nastąpiła zmiana składu orzekającego w związku z przejściem SSO Z. K. w stan spoczynku, jednak okoliczność ta doprowadziła do wydania na rozprawie w dniu 13 czerwca 2018 r. postanowienia o prowadzeniu rozprawy odwoławczej od początku (k. 1123, t. VI). Wbrew temu, co podnosi skarżący nie było zatem tak, że jeden z członków składu orzekającego nie był obecny na całej rozprawie. W kontekście dowodu z opinii Instytutu [...] w K. warto zauważyć, że dowód ten został dopuszczony przez Sąd odwoławczy i ujawniony na prowadzonej od początku rozprawie (k. 1123v, t. VI).

Przechodząc do rozważenia zasadności zarzutu wadliwości rozpoznania apelacji trzeba zaznaczyć, że wprawdzie uzasadnienie wyroku Sądu odwoławczego nie jest obszerne, jednak jego syntetyczność nie przesądza jeszcze o naruszeniu standardów kontroli odwoławczej, wyznaczonych przez art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., które mogłoby stanowić podstawę uwzględnienia kasacji. Przekonuje o tym zwłaszcza lektura uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, do którego poglądów i argumentacji często odwoływał się Sąd *ad quem*. Tego rodzaju zabiegi są uprawnione, albowiem jak powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie, stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego, w wykonaniu jego obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k., uzależniony jest, od charakteru wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji oraz we wniesionym środku odwoławczym, stąd nie można przyjąć niejako automatycznej reguły, która obszerność uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego czyniłaby argumentem przesądzającym o wypełnieniu, bądź nie dyspozycji wskazanego przepisu (*wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2018 r., SDI 126/17, LEX nr 2499887; zob. też: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2009 r., III KK 381/08, LEX nr 512100 oraz z dnia 24 kwietnia 2018 r., V KK 384/17, Prok.i Pr.-wkł. 2018/9/16, KZS 2018/10/28*). Należy ponadto zaznaczyć, że nie jest rolą Sądu Najwyższego dokonywać ponownej oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji. Tymczasem argumentacja przedstawiona przez autora kasacji jawi

się jako próba zdublowania kontroli instancyjnej, co stanowi zabieg niedopuszczalny w świetle podstaw kasacji (art. 523 k.p.k.). Z tego względu wolno jedynie wyrazić pogląd, że Sąd odwoławczy miał podstawy do tego, by zaaprobować ocenę materiału dowodowego (w szczególności dowody z opinii biegłych i instytucji specjalistycznych), dokonaną przez Sąd *meriti*, czemu dał wyraz na s. 9-12 uzasadnienia. To, że nie ustosunkował się do zagadnień formalnych, tj. charakteru podmiotu O. Sp. z o.o. oraz faktu, że część osób występujących w charakterze biegłych nie była wpisana na listę biegłych sądowych, nie ma żadnego znaczenia dla wartości dowodowej opinii tych biegłych, a tym samym nie jest doniosła dla rozstrzygnięcia w sprawie, albowiem zgodnie z art. 195 k.p.k., do pełnienia czynności biegłego jest obowiązany nie tylko biegły sądowy, lecz także każda osoba, o której wiadomo, że ma odpowiednią wiedzę w danej dziedzinie. W procedowaniu sądu drugiej instancji nie można zatem dopatrzeć się rażącego naruszenia standardów kontroli odwoławczej, wyznaczanych przez unormowania zawarte w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Jeśli chodzi o dopuszczenie przez Sąd odwoławczy dowodu z opinii Instytutu [...] w K., to należy przede wszystkim podkreślić, że niezależnie od charakteru tego podmiotu, decydujące dla znaczenia tej czynności dowodowej jest to, jaką wartość merytoryczną ma wydana opinia w kontekście kryteriów wynikających z art. 201 k.p.k. Nie można podzielić wątpliwości skarżącego co do możliwości opiniowania przez osoby, które nie są wpisane na listę biegłych sądowych i nie mają doświadczenia w opiniowaniu na potrzeby postępowania karnego. Jak już bowiem wskazano wcześniej, zgodnie z art. 195 k.p.k., biegłym może być każda osoba, o której wiadomo, że ma odpowiednią wiedzę w danej dziedzinie. Decydującym kryterium jest zatem posiadana wiedza, wynikająca m.in. z doświadczenia zawodowego, a nie wcześniejsza współpraca z organami szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości czy też fakt wpisu na listę biegłych sądowych.

Za oczywiście bezzasadną należy uznać próbę podważenia wiarygodności opinii dopuszczonej przez Sąd odwoławczy z tego powodu, że osoby ją sporządzające nie złożyły przyrzeczenia przed sądem. W wypadku sporządzania opinii pisemnej nie jest bowiem technicznie możliwe odebranie przyrzeczenia

od biegłych, z którymi sąd nie ma bezpośredniego kontaktu (zob. R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Komentarz do art. 197 Kodeksu postępowania karnego*, Lex/el. 2019). Jeśli zaś chodzi o opiniowanie ustne, to w realiach procesowych niniejszej sprawy Sąd drugiej instancji odebrał przyrzeczenie od dwóch biegłych, zaś trzeci z biegłych powołał się na złożone wcześniej przyrzeczenie jako biegły Sądu Okręgowego w K., zgodnie z art. 197 § 2 k.p.k. (zob. k. 1144v, t. VI).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu. O wysokości zasądzonych od oskarżycielki posiłkowej B. K. na rzecz K. C. kosztów ustanowionego obrońcy w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 11 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 oraz § 15 ust. 2 Rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.), zaś mając na uwadze względy słuszności, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., zwolnił oskarżycielkę posiłkową od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, poniesionymi w jego toku wydatkami obciążając Skarb Państwa.